Raad, voorjaarsnota 4 juli 2022

Voorzitter

Ook GroenLinks is blij dat er eindelijk weer eens wat zonnestralen doorbreken. Na jaren van financiële somberheid waren we daar met zijn allen wel weer eens aan toe. Onze oprechte felicitaties daarvoor.

Nu zouden we als oppositie natuurlijk geen knip voor de neus waard zijn als we niet kritisch zouden blijven. Dat is nu eenmaal onze rol. Zonder nu gelijk een domper op de feestvreugde te zetten.

Het college legt ons een voorjaarsnota voor, die een positief financieel beeld schetst voor de komende jaren. Dit is vooral te danken aan een hogere bijdrage vanuit het Rijk in de maartbrief en nog meer in de meicirculaire. Dit wordt in de pers breed uitgemeten met de boodschap dat aan de financiële voorwaarde om zelfstandig te blijven nu al is voldaan, al blijft het balanceren op een dun koord.

Ook bleek de voorjaarsnota toch nog flink wat vragen op te roepen, misschien wel erg veel. Dank in ieder geval voor de verhelderende antwoorden, die we net voor het weekend ontvingen.
Bij goed bestuderen van de voorjaarsnota treffen we veel optimisme aan.

GroenLinks bekijkt het graag realistisch en wil daarom dit rooskleurig beeld wel wat nuanceren. Immers:

- Er is sprake van achterstallig onderhoud bij wegenonderhoud en groenbeheer, dat met eenmalig geld nu wel wat kan worden ingelopen, maar waarvoor we in het najaar nog de extra nodige structurele kosten voorgeschoteld krijgen.
- De Rijksoverheid zadelt de gemeenten weer op met nieuwe taken, waarbij niet voldoende budget mee komt. Dat komt niet voldoende in de voorspellingen tot uiting en zal nog een tegenvaller worden.
- In het sociaal domein zijn nog steeds open einde regelingen, waardoor er op onze gemeenteschaal een grote onzekerheid in kosten bestaat. Ook al geeft het BMC-rapport nog suggesties voor mogelijke besparingen, er is al heel wat gedaan, hebben we de afgezwaaide wethouder Breunissen horen zeggen. De schatting van de extra beperking van kosten 100.000 euro op de jeugdzorg is op de realisatie in kwartaal 1 gebaseerd en bevat wat ons betreft nog heel wat *wishful thinking*.
- Voor taken die we via gemeenschappelijke regelingen extern belegd hebben, krijgen we ook met kostenstijgingen te maken, die niet allemaal al verwerkt zijn.
- Belangrijke projecten in de openbare ruimte zien we in de cijfers nog niet terug, zoals de Nieuwhof, het Rivierklimaatpark, Westervoort Noord en het centrum.

Voorzitter, deze onderdelen zien we hopelijk wel terug in de begroting, al is het maar in de risico-paragraaf. Graag een reflectie hierop vanuit het college en de andere fracties.

Niettemin zien we in deze voorjaarsnota wel een flink aantal voornemens en speerpunten waar we in principe blij van worden:

- Verbinding tussen gemeentebestuur en de samenleving, middels participatie, uitdaagrecht en beter taalgebruik, is een duidelijk doel met aparte speerpunten geworden. Er wordt erkend dat dat de afgelopen tijd niet zo goed is gegaan en dus beter moet. Dat onderschrijven we.
- In het sociaal domein wordt volop ingezet op een stevige structuur van basisvoorzieningen in de zogenaamde nulde lijn. Helaas is niet altijd duidelijk in hoeverre

in een aantal van voorzieningen structureel geinvesteerd wordt. Wat ons betreft gebeurt dat in ieder geval wel op gebied van inclusie, preventieve acties via MEE Gelderse Poort, wijkopbouwwerk, inloophuis de Herberg, de coordinator Doen, bibliotheek en jeugdcoaching. Deze investeringen leveren hun geld dubbel en dwars op en de organsiaties hebben daarover vaak ook keurig verantwoording afgelegd. Bij de begroting zien we op dit punt graag wat meer duidelijkheid over het structurele karakter van deze activiteiten.

- Investeringen in biodiversiteit, groenonderhoud en groenrenovaties worden gelukkig alsnog opgevoerd, nadat veel ervan vorig jaar tegen onze zin was opgeschort.
- Van de prachtige ambities van het deltaplan ruimtelijke adaptatie, zoals zojuist besproken, vinden we de financiele consequenties terug in deze voorjaarsnota. Inhoudelijk staat er helaas weinig over in. Wat dat betreft had programma 3 duidelijker mogen zijn in doelen en speerpunten. In de commissie heb ik hier al iets over gezegd. Een duurzame, circulaire en dus groene leefomgeving is het kernpunt van dit programma. De rest is wat ons betreft bijzaak, ook ons bedrijventerreintje dat overdreven veel aandacht krijgt en dat juist aan de slag moet met energiebesparende maatregelen (aldus de Rekenkamer).

Toch missen we ook wel wat:

- Over het vervolg van het bestuurskrachtonderzoek en fusiescenario's lezen we in deze voorjaarsnota niets. In antwoord op onze technische vraag daarover lijkt de provincie positief om dit financieel te ondersteunen. Gelukkig.
- Ook over kansen van samenwerkingsprojecten in de regio wordt relatief weinig gezegd, behalve dat we meedoen met de opgaven van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen. Er moeten nu keuzes gemaakt worden voor de aanpassingen in de leefomgeving, in regionaal verband, zodat die in de periode tot 2040 gerealiseerd kunnen worden. We krijgen dat separaat via de verstedelijkingsvisie nog voorgeschoteld, maar iets daarvan had toch ook in deze voorjaarsnota mogen staan. Gelukkig is er wel extra ambtelijke capaciteit voor gevraagd, hetgeen we van harte ondersteunen.

Deze voorliggende voorjaarsnota hebben we daarmee feitelijk beoordeeld naar onze drie belangrijke waarden:
1. **Menselijk**: nemen we maatregelen in verbinding met onze inwoners? Tonen we inlevingsvermogen?
2. **Eerlijk**: Blijven de basisvoorzieningen in stand, juist ook voor de gewone inwoner van Westervoort?
3. **Duurzaam**: Kan onze leefomgeving het aan, wordt er geen roofbouw op gepleegd en houden we de lange termijn voor ogen?

Onze conclusie is dat de hoofdlijn van de voorjaarsnota materieel wel aan deze criteria voldoet, maar dat de onderliggende visie daarbij helaas niet goed uit de verf komt.

Wel maken we ons zorgen om het te optimistiche financiele beeld dat wordt geschetst, de mate van achterstallig onderhoud en het te weinig structureel investeren in de sociale basisstructuur.

Zoals al op 21 juni aangekondigd hebben we op vier relatief kleine posten een wijzigingsvoorstel in de vorm van een amendement voorbereid en ingediend, die ik straks zal toelichten:

- De wethoudersformatie
- De structurele bekostiging van de bibliotheekvoorziening
- Het mobiliteitsplan en
- De drempels in de Dorpstraat